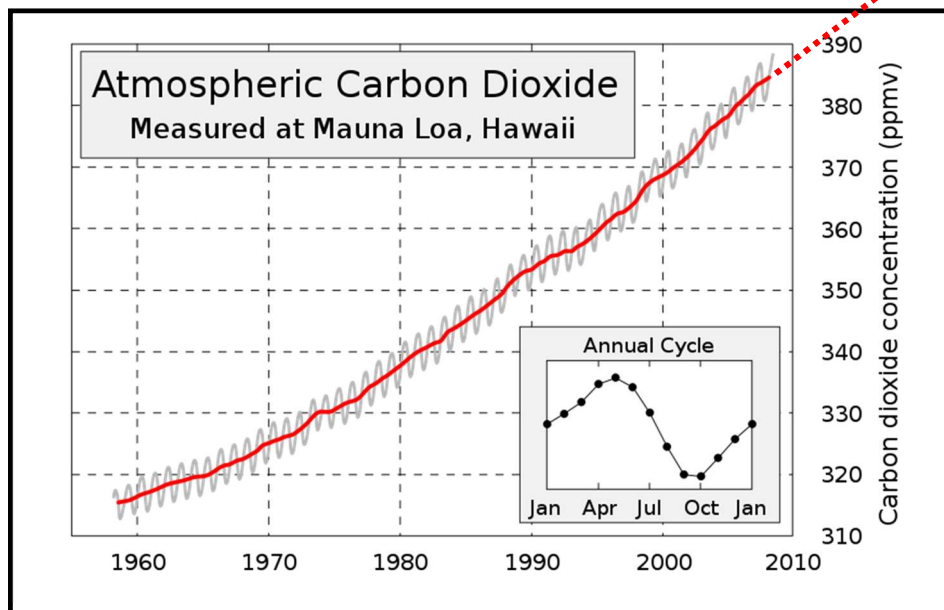

Miljöpartiets budgetmotion 2023

19 maj 2023
422 ppm

**Vi
ska
härifrån
och
dit!**

1750:
280 ppm

Förindustriell CO₂-nivå

Miljöpartiets budgetmotion 2023

Miljöpartiet har under ganska många år varit en del av den politiska majoriteten i Uddevalla kommun. Detta innebär också att vi många gånger har deltagit i processen för att ta fram en ny budget för det kommande året. Vi har sett hur mycket arbete det ligger bakom varje ny budget, framför allt från tjänstepersonernas sida för att ta fram underlag till budgeten och budgetarbetet.

På samma sätt kräver det från politikens sida att man har god insyn i de olika bedömningarna och alternativen som står till buds i varje nämnd, en insyn som man framför allt har om man sitter i nämndens presidium.

Den presentation som man som politiker får i samband med budgetdialogen hjälper naturligtvis till, men går inte att jämföra med den detaljkunskap som nämndens presidium får successivt under arbetsåret.

För att kunna göra en seriös budget skulle det kräva att vi krävde nästan samma arbetsinsats från tjänstepersonerna för vår budget som majoriteten får i sitt budgetarbete, alternativet är att "höfta till en budget" baserad på övergripande information. Eftersom vi trots allt bedömer det som att det inte är helt troligt att vår budget vinner majoritet på kommunfullmäktige så väljer vi dock inte att göra på det sättet, utan presenterar istället de frågor vi kommer att driva i en ny majoritet när den nuvarande majoriteten har fallit.

Syftet med den här budgetmotionen är att:

- Visa på att det är nödvändigt att handla NU vad gäller klimat och miljö.
- Visa på att det finns positiva exempel som man kan ta till vara och lära sig av.
- Visa att det finns åtminstone ett parti – Miljöpartiet – som inte släpper de viktiga framtidsfrågorna.

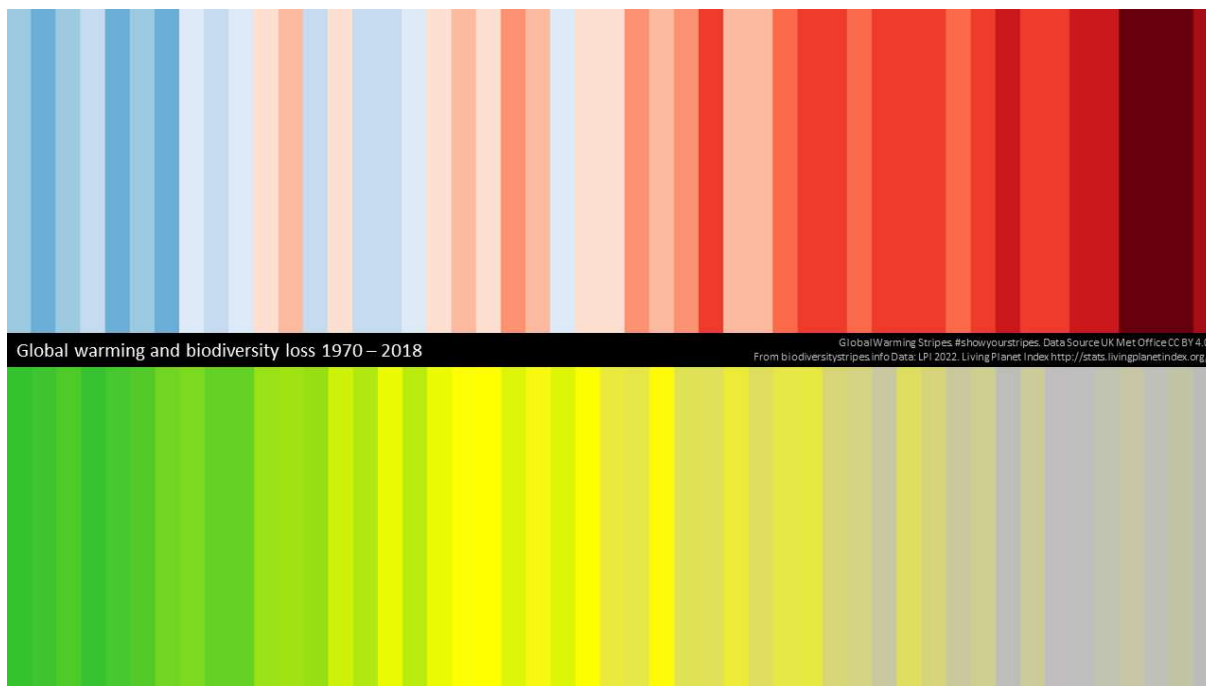
Eftersom många av våra frågor är systemövergripande så presenterar vi dessa i ett sammanhang istället för att bryta ner dem i de traditionella nämndsblocken.

Miljöpartiet yrkar att:

De riktlinjer och krav som vi presenterar i vår budgetmotion ska fungera som rättesnöre och "kompassriktning" för de olika kommunala nämnderna och verksamheterna.

Klimat och miljö

Vi står inför ett världsomspännande hot som måste hanteras både på global och på lokal nivå. Det går inte att säga att "i år har vi en kärv ekonomisk situation, så vi tar det nästa år". Lika lite som man kan säga att i år har vi inte råd med skolan därför att äldrevården kostar så mycket, så måste klimat- och miljöfrågorna måsta tas om hand här och nu. **Vi kan dessutom visa att det är fördelaktigt både ur ekonomisk och klimatmässig synvinkel att göra dessa åtgärder redan i dag!**

Den **övre** bilden visar hur jorden har blivit varmare och varmare från 1970 fram till 2018, den **nedre** bilden visar hur jorden har förlorat i biodiversitet under samma period. Kommunerna har en stor roll i att minska utsläppen och bevara biologisk mångfald!

Vi kan se hur internationella organisationer inklusive FN och EU, näringslivet och den ideella sektorn alla driver på för att lösa klimatkrisen, då får inte de lokala politiska församlingarna fungera som bromsklossar och hindra ett effektivt arbete! Vi kan inte nöja oss med att diskutera budgetar som inte är i ekologisk balans och som totalt ignorerar klimathotet.

Vi ser att nu när klimatfrågan blir nästa konfliktområde för Sverigedemokraterna att profilera sig på nu när andra partier har börjat anpassa sig till deras syn på invandring, så **viker sig övriga partier** i Uddevallas majoritet och **anpassar** till Sverigedemokraterna. På något annat sätt kan inte förslaget till ändringar i klimat- och energiplanen, där man river ner många av kommunens åtgärder på klimatområdet, tolkas. När majoriteten skriver "Kommunens tillkommande elproduktion ska vara baserad på kärnkraft." utesluter det att Uddevalla Energi skulle kunna effektivisera sina kraftverk och därmed producera mer el. Industrin behöver snabbt mer elenergi redan idag och att hindra en snabb utbyggnad av vår elproduktion står i direkt strid mot samhällets och industrins behov.

Koldioxidbudget

Miljöpartiet har tidigare motionerat om att Uddevalla kommun ska utforma en koldioxidbudget för att kunna genomföra "Fossilfritt Uddevalla 2030". Vi står fast vid att målet om ett fossilfritt Uddevalla 2030 fortfarande skall uppnås. Då är en koldioxidbudget ett användbart verktyg och skulle visa att klimatarbetet inte kan vänta.

Därför kräver Miljöpartiet: Inför en koldioxidbudget och följ den så att målet "Fossilfritt Uddevalla 2030" uppnås.

Byt ut fordonsparken mot elfordon!

Transporter utgjorde 2020 42% av Uddevalla (geografiska) kommuns energiförbrukning och är dessutom den överlägset största användaren av fossila bränslen. Det är alltså något som kommunen så snabbt som möjligt bör åtgärda, dels i den egna verksamheten och som krav i upphandlingar, dels genom påverkansarbete inom de samhällssektorer vi själva inte kontrollerar.

Redan förra året visade Miljöpartiet på att en övergång till rena elfordon inom den kommunala verksamheten skulle vara ekonomiskt lönsam redan efter ett år – första årets vinst går åt till att sätta ut nya laddstolpar. Vi fick då i budgetdebatten svaret att det redan var beslutat om att alla fordon skulle vara miljöfordon och att frågan var löst.

Vad är då facit efter ett år?

Kommunen hade den 22 maj i år 386 fordon i form av 256 personbilar, 107 lätta lastbilar, 21 lastbilar och 2 förskolebussar. Av dessa är trettio personbilar (12%) och tio (9%) lätta lastbilar eldrivna.

Vi konstaterar att de flesta, men inte alla, fordon som har köpts in under det senaste året har varit elbilar eller plug-inhybrider vilket är positivt, men med den här utbytestakten tar det **nitton år** innan fordonsflottan är utbytt, dvs tills 2042, **dvs. långt efter 2030**. Även om man inte kan byta ut alla bilarna på ett år så skulle en betydligt snabbare utbytestakt spara betydande belopp. Våra beräkningar förra året gav en **besparing på 6,5 miljoner kronor** om året när laddstolparna är installerade.

Uddevalla kommun kan **spara 6,5 miljoner kronor** om året på att byta till elbilar **NU!**

Vi kan notera att i Trollhättan har deras bolag Kraftstaden en elbilspool som även privatpersoner kan ansluta sig till, vilket minskar behovet av egna bilar.

Miljöpartiet står kvar vid vårt krav att byta ut fordonsflottan mot elfordon redan idag eftersom det är både lönsamt och klimatsmart.

Byggnade och renovering

En annan verksamhet som har stor betydelse i miljö- och klimatsammanhang är vårt byggande. Både i form av val av byggnadsmaterial, men också i form av byggkonstruktioner, husens placering och uppvärmningssystem. **Vi vill här ge tre positiva exempel på hur det är möjligt att bygga bättre, klimatsmartare och billigare.**

Ett första exempel som visar att det är möjligt att bygga på ett klimatpositivt sätt är de hyreshus som ETC Bygg har byggt på olika ställen i Sverige. Taken är öst-västliga för att optimera solcellerna. Husen byggs med solceller och eftersom husen är välisolerade i träfiber och har värmeväxling av ventilationsluften så kommer den mesta av uppvärmningen att komma från de boende. Husen återvinner dessutom varmvatten. Exempelvis duschar de boende med 90 procent lägre vattenförbrukning än slösande hus. Boendekostnaden blir lägre än annan nyproduktion. Om intresse finns så kan kommunen och våra bostadsstiftelser få ritningarna gratis.

Ett annat positivt exempel är Alingsåshem, som renoverade 300 miljonprogramslägenheter till passivhus med energianvändning på 85 kWh per kvadratmeter från 216 kWh. Värme från 115 kWh till 19 kWh, detta utan att höja hyran.

Ett tredje positivt exempel är förskolan Hoppet i Göteborg som ingår i ett projekt som Göteborgs kommun driver för att stimulera klimatneutralt byggande med minimerad miljöpåverkan.

Vi vill med detta visa att det går att bygga på ett sätt som är smart både ekonomiskt och klimatmässigt.

När det gäller materialval så finns det en rad aspekter som har betydelse för klimat- och miljö. Vi bor på en ändlig planet. Vi har ett överutnyttjande av en rad resurser, vilket innebär att det kommer att bli brist på en rad olika material, till och med vad som tycks vara en trivial resurs, natursand. Idag importerar länder som Saudiarabien och Dubai sand, det råder en global brist på sand. Samma sak gäller andra ändliga resurser och även vissa förnybara på grund av ett överuttag av dessa. Lösning: Återbruk och cirkulära processer.

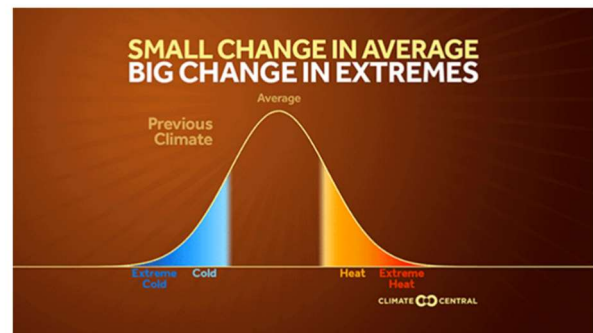

Miljöpartiet kräver att vid kommande upphandlingar av byggnation ska grunden vara:

- Byggnationen ska vara klimatneutral eller klimatpositiv.
- Byggnationen skall vara självförsörjande på energi, sett över hela året.
- När byggnationen tjänat ut skall dess livscykel tillåta återbruk av material eller komponenter – vi måste tänka och planera cirkulärt.

Anpassningsåtgärder på grund av ett varmare klimat med extremare väderhändelser.

Eftersom små förändringar i temperaturens medelvärde ger stora förändringar vad avser extrema väderhändelser så behöver kommunen förbereda sig för dessa. Det pågår ett anpassningsarbete på olika fronter inom kommunen, tex. gäller översvämningskyddet i Bäveån, men vi vill peka på ytterligare aspekter som man behöver ta hänsyn till och prioritera. Det övergripande ansvaret för detta ligger på kommunstyrelsen, men förutom översvämningskyddet har det knappast förekommit någon större diskussion om andra anpassningsåtgärder. Varmare luft ger en ökad vattenhållande förmåga i luften, vilket ger häftigare regn, skyfall som tidigare har förekommit relativt sällan kommer att komma oftare.

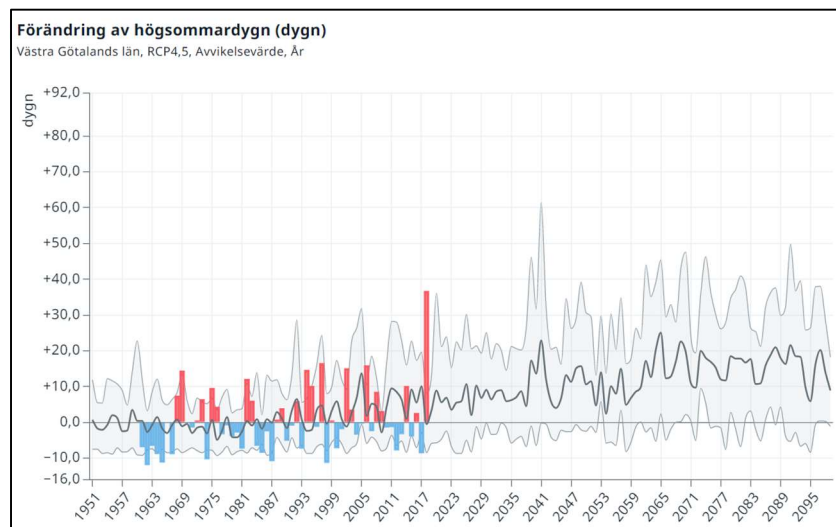

Säkra äldreboendena

Det har visat sig att många kommuner inte har en beredskap för att skydda framför allt äldreboenden och särskilda boenden från extremvärme.

Vi har tyvärr inte information vilka åtgärder Uddevalla kommun har vidtagit för att skydda framför allt äldre mot extremvärme, men vill ändå ta upp frågan när vi diskuterar anpassningsåtgärder på grund av klimatförändringar.

Äldreboenden är mer utsatta än tex. skolorna eftersom de används även på sommaren när skolorna är stängda och äldre personer ofta har sämre temperaturregeringsförmåga.

Diagrammet ovan från SMHI visar hur antalet dygn med en maxtemperatur över 25°C beräknas öka under innevarande sekel jämfört med referensperioden (1971 - 2000). Den högsta röda stapeln är värdet för 2018.

I Sverige har vi extremt höga temperaturer vart 20:e år, men på grund av klimatförändringarna kommer det att bli vanligare. Mot slutet av seklet kan det ske så ofta som vart tredje till vart femte år, visar SMHI:s klimatscenario. När temperaturen ligger på 27–30 grader tre dagar i följd ökar dödligheten med 10 procent. Vid temperaturer på över 30 grader tre dagar i följd ökar dödligheten med 20 procent enligt SMHI/Folkhälsomyndigheten. Det finns en rad andra anpassningsåtgärder som

behöver hanteras som konsekvenser av skyfall, tex. skred, konsekvenser av längre torkperioder för hushåll med egna brunnar, ökad risk för skogsbränder, men vi återkommer till dessa i andra sammanhang.

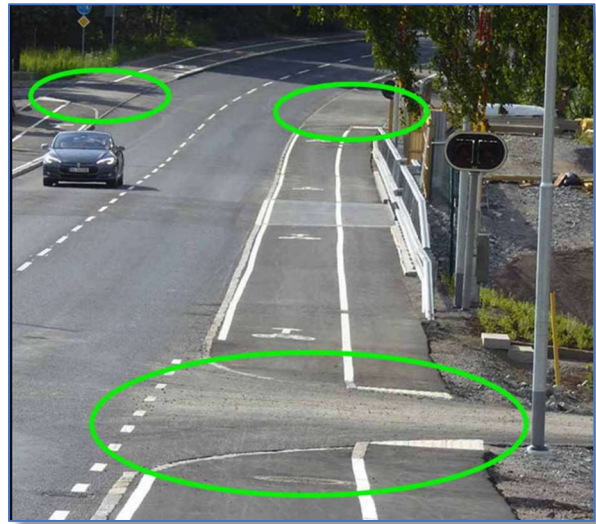
Cykelbanor

Att cykla är det mest energieffektiva sättet en människa kan ta sig fram på, det är till och med energi-effektivare än att gå. Förutom detta är cyklande folkhälsofrämjande, det kräver lite utrymme och är ett billigt transportsätt.

Vi ser att betydelsen av cyklande får en ökande vikt för många parter. Exempelvis har Västtrafik ändrat sin syn på transporter från att enbart handla om kollektivtrafik till att nu tala om hållbart resande och inkluderar då gång- och cykeltrafik när man planerar för framtiden.

Vår förre landshövding Anders Danielsson presenterade i maj förra året Klimaträttsutredningen som bland mycket annat anger att Trafikverket bör få i uppdrag att planera för ökad så kallad "transport-effektivitet" och minskat transportarbete för person- och lastbilar. Utredningen säger att gång- och **cykeltrafik** i städerna **ska prioriteras** och stöttas av staten. Där vill vi lägga till att samma sak bör gälla landsbygden.

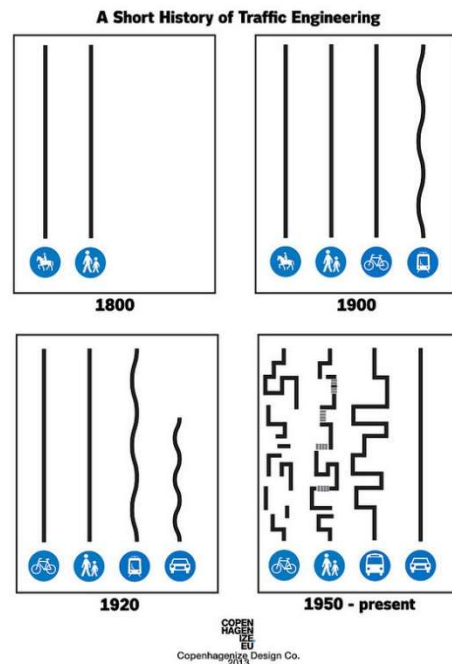
För att få fler att cykla behövs en trafikmiljö som är säker och som gör det lätt att cykla. I dagsläget är det fortfarande biltrafiken som är prioriterad. Bilden till höger från Cykelfrämjandet visar hur en cykelbana bryts när den passerar utfarter. Bilister som kör ut på en gata passerar alltså inte gatans gång- och cykelbana, utan gående och cyklister korsar en utfart. Det är ett litet exempel på hur trafikplaneringen utgår från bilisten, inte cyklister och fotgängares säkerhet.

Ett annat exempel på hur cyklande skulle kunna prioriteras i trafiken är att cykelbanor dras på ett sätt så att de är sammanhängande och att de dras kortaste, planaste vägen – en cyklist, i motsats till en bilist, är känslig för onödiga uppförsbackar.

Cykelbanorna måste få bilda sammanhängande stråk så att man inte helt plötsligt hamnar på en gata med vägtrafik.

Cykelbanor byggda på detta sätt skulle även underlätta för barn att säkert ta sig till och från sina skolor, vilket innebär att föräldrarna slipper skjutsa dem och då utgöra ett hot för andra skolbarn.

Skogsbruk och biodiversitet

Kommunen äger över 5 000 hektar skog. Majoriteten har gått ut med att man vill att kommunens skogsbruk ska bli ekonomiskt lönsamt. Det har vi naturligtvis ingenting emot men vill påpeka några saker som måste tas med i sammanhanget. Förvaltningen av vår egen skog ska fokusera på biologisk mångfald och långsiktigt hållbar avkastning

Stadsnära skogsbruk och rekreationsvärdet.

Speciellt i tätortsnära områden har skogen och naturen stor betydelse för de boende. Det har visats att vistas i natur, eller enbart att se natur, har positiva hälsoeffekter. Därför måste vara det av betydelse att skötseln av vår natur sker på ett sådant sätt det gynnar friluftslivet och möjligheten att komma ut i naturen.

Miljöpartiets krav: Uddevalla kommun skall se till att skogen även i fortsättningen ger möjlighet till friluftsliv för en bibehållen och helst ökad folkhälsa – något som i allra högsta grad är lönsamt!

Skogsbruk – kalhyggen kontra hyggesfritt

Kalhyggen påverkar miljön kraftigt och leder till att arter som fanns i den fullvuxna skogen inte längre klarar sig på grund av förändrade levnadsbetingelser, tex. mycket större solinstrålning och därmed varmare och torrare miljö.

Därför bör Uddevalla kommun i likhet med allt fler andra kommuner bedriva så kallat hyggesfritt skogsbruk.

Ett exempel på detta ser man i den här bilden från Umeå. Genom att hugga skogen i schackrutor skapar man vad som uppfattas som gläntor i skogen. Djur kan vandra genom skogen och växter kan spridas utan att behöva passera ett kalhygge, samtidigt

som skogsmaskiner kommer fram från glänta till glänta. Finlands statliga skogsbolag har slutat kalhugga 25 procent av sina skogar och gått över till hyggesfria metoder för klimatet och biologiska mångfaldens skull. Enligt en finsk uträkning skulle även Sveriges största skogsägare statliga Sveaskog kunna göra detsamma och dessutom tjäna mer pengar. Forskarna visar att jämfört med traditionellt kalhyggesbruk ger hyggesfritt 35 procent mer blåbärsris första 30 åren, den hyggesfria skogen upplevs 22 procent vackrare, den binder 18 procent mer koldioxid de första 30 åren, den ger 11 procent mer timmer, är 10 procent mer ekonomiskt lönsam för skogsägaren och ger 9 procent mer blandskog som gynnar biologisk mångfald.

Miljöpartiets krav: Uddevalla kommun ska bedriva sitt skogsbruk långsiktigt hållbart. Därför skall det bedrivas hyggesfritt och på ett sådant sätt att skogens biodiversitet bevaras.

Stads- och boendemiljö

Våra tätorter och speciellt stadsmiljön i Uddevalla är en ständig diskussionspunkt. Framför allt så verkar det nuvarande styret se bilen som den centralpunkt som allting ska cirkulera kring. Det är svårt att se beslut om att bokstavligt talat riva upp trafiksäkra timglashållplatser eller förändrad parkeringsstrategi på annat sätt.

Vi har en annan syn på staden, en syn som vi faktiskt delar med PM Nilsson på Timbro (se texttrutan). En stad ska byggas för att det ska vara trivsamt att leva i den. Den ska ha en effektiv markanvändning, vilket i praktiken innebär att man ska prioritera cykeltrafik och oskyddade trafikanter. Det innebär att vi ska öka antalet träd i stadsmiljön av flera skäl, träd och växtlighet skuggar och sänker temperaturen heta sommarkvarnar vilket ger ett behagligare lokalklimat och motverkar "värmeö"-effekten, att städer är varmare än sin omgivning. Det ökar biodiversiteten i staden, träden blir en livsmiljö för andra arter, tex. fåglar. Mindre asfalt ger bättre infiltration av regnvatten och minskar effekten av störtregn.

Att prioritera de oskyddade trafikanterna ger en bättre trafiksäkerhet. Det kan göras genom att prioritera gång- och cykelbanor framför utrymme för bilar, detta ger på köpet en bättre folkhälsa. Genom att ha en väl utbyggd kollektivtrafik – med säkra busshållplatser – gynnas också de som varken kan, vill, eller har råd att köra bil.

För att en stad ska vara trivsam att bo i ska den också vara vacker, grön och varierad. Vi måste säkerställa att vi når upp till miljömålet "en god bebyggd miljö". Vägar att nå dit skulle kunna vara via ett fungerande gestaltningsråd och/eller ett arkitektur- och bevarandeprogram.

Av samma skäl vill vi slå ett slag för att även de norra stadsdelarna måste utvecklas, ett sätt att göra detta är att fortsätta satsningen på projektet "Europas" för att utveckla Dalabergsområdet.

För en gångs skull kan man lyssna på Timbro:

PM "Ålen" Nilsson, Timbro, skriver:

I München, Europas mest borgerliga stad, är De Gröna största parti. Marknadliberala partier förväxlar gärna bilfrihet med vänster och kollektivtrafik med kollektivism. Det är ett misstag.

...

Att bygga täta städer med effektiva transporter och stort utrymme för gång och cykel är en rolig och optimistisk miljöpolitik. Den har mycket stor betydelse lokalt och globalt. Ett nätverk av täta energieffektiva städer med höga miljökrav är en hållbar civilisation. Den är också en civilisation som liknar den vi minns som europeisk där man tar en kaffe på torget och solen faller snett på taket om kvällen. Här ligger den gröna högerens framtid.

(<https://timbro.se/person/pm-nilsson/>)

Vi uppmanar majoriteten att göra som Timbro säger: Lyssna på Miljöpartiet för en optimistisk och rolig miljöpolitik.

Mikroplaster

Konstgräsplaner

När vi diskuterar vår yttre miljö kan påpekas att förra året uppmanade Miljöpartiet kommunen att sluta anlägga konstgräsplaner för att slippa ett läckage av mikroplaster till havet, vi står fast vid den ståndpunkten och det visar sig att vår åsikt delas av EU, det ligger ett förslag om att förbjuda konstgräsplaner med plastgranulat.

Val av byggmaterial.

En annan källa till plast i havet och som knyter an till den tidigare diskussionen om klimat- och miljömässigt smart byggande: Den första globala studien någonsin, gjord av det schweiziska konsultföretaget EA, visar att nästan två miljoner ton färgrelaterade mikroplaster läcker ut i

världshavet varje år, mer än textilier, däck och pellets tillsammans. Det bekräftar att valet av byggmaterial är viktigt ur många aspekter.

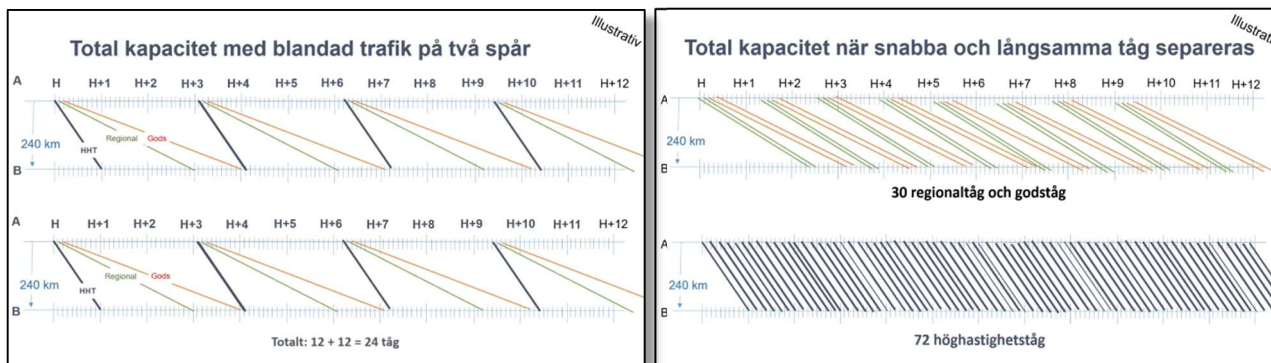
Kollektivtrafik

Miljöpartiet konstaterar att när kommunen själv upphandlar skolbusstrafiken så kan vi låta landsbygdsborna åka **gratis** med skolbussarna. Det innebär dels att vi **bibehåller** en **kollektivtrafik på landsbygden**, dels att kommunen slipper lösa frågan om biljettsystem. Det kostar inte kommunen någonting eftersom vi ändå måste köra skolbussarna.

Miljöpartiets krav: Låt landsbygdsborna åka gratis med skolbussarna. Det är ingen kostnad för kommunen och gynnar landsbygden.
Målsättningen bör också vara att ge fritidskort till ungdomar och seniorkort till äldre.

Tågtrafik

Ett antal Bohuskommuner och norska kommuner arbetar med Skagerrakbanan, en höghastighetsjärnväg mellan Oslo och Göteborg, med stationer i de berörda kommunerna och en restid på en timma för ett direkttåg. Järnvägen kommer att kunna lyfta bort mycket lastbilstrafik från E6:an och göra det möjligt att enkelt arbetspendla såväl till Göteborg som Oslo från Uddevalla och alltså utvidga Uddevallas arbetsmarkandsregion kraftigt samtidigt som den ger möjlighet till ett enkelt och klimatsmart resande.

Bilden från ett seminarium med SJ visar hur trafikkapaciteten ökar om man separerar långsamma och snabba tåg, vilket möjliggör både tät persontrafik och många tåg med höghastighetsgodis på järnvägen.

Miljöpartiets krav: Fortsätt att arbeta för ett klimatsmart och snabbt resande med hjälp av Skagerrakbanan.

Skolan

Läskunnighet och skolbibliotek

Det har nyligen kommit rapporter om att läskunnigheten minskar bland skoleleverna. Detta är en oroväckande utveckling, samtidigt vet vi att på många friskolor saknas skolbibliotek. För kommunens skolor måste målsättningen vara att vända denna utveckling och en bra väg att göra är att göra skolbiblioteken attraktiva och lockande. Målsättningen måste vara bra skolbibliotek med utbildade skolbibliotekarier!

Samtidigt kan noteras att trenden i landet är att det saknas fysiska läromedel, en utveckling som har pågått i många år. Det är en trend som måste vändas - Skolan måste ha råd att köpa in läroböcker!

Stressfri miljö

Antalet elever med neuropsykiatriska diagnoser och psykisk ohälsa ökar ständig, en trolig delorsak är att den miljö eleverna lever i har blivit allt mer stress- och kravfylld. Detta kräver dels en satsning på personal som kan ge stöd åt dessa elever, men dels en tillräckligt hög personaltäthet med vuxna.

Skolmiljön är viktig

Våra elevers skolmiljö innehåller en rad aspekter som det är viktigt att värna. En aspekt är den fysiska miljön, där vi måste försäkra oss om att barnen har en giftfri miljö omkring sig. Det gäller både valet av byggnadsmaterial i våra skolor och förskolor, men också de saker som barnen kommer i kontakt med, tex. de leksaker som barnen har i förskolan. Där kommer även frågan om barnens kost in, för att försäkra sig om att minimera mängden gifter barnen får i sig skall skolmaten i så hög grad som möjligt vara ekologiskt odlad.

När det gäller ekologisk mat så är barnens hälsa den ena sidan av myntet, den andra är att naturen mår bättre av minskad giftspridning, vilket leder till ökad biodiversitet. Naturligtvis så är det en fördel om det också är närodlat.

En annan aspekt av elevernas skolmiljö är hur det påverkar deras psykiska hälsa, tex. på grund av stress, därför säger vi nej till jätteskolor, vi tror att det för barnen är bättre med mindre skolor och skolgårdar närmare barnen.

Skolor och skolgårdar bör utformas på ett sådant sätt att de kan utnyttjas även kvällar och helger, tex. av barn och ungdomar, men även som mötesplatser för föreningar och idrottsutövare.

Ytterligare en aspekt på elevernas psykiska hälsa är möjlighet att delta i Kulturskolans verksamhet, vi vet att detta är positivt ur ett folkhälsoperspektiv. Numera har eleverna rätt enligt ett domstolsutslag att kunna delta i kulturskolans verksamhet under skoltid. Detta är framför allt viktigt för elever som reser med skolbuss, dvs framför allt elever från landsbygden, och som inte alltid har möjlighet att återkomma till kulturskolans verksamhet på kvällarna. Därför bör Kulturskolans verksamhet göras tillgänglig under skoltid även i Uddevalla kommun.

En fri skola

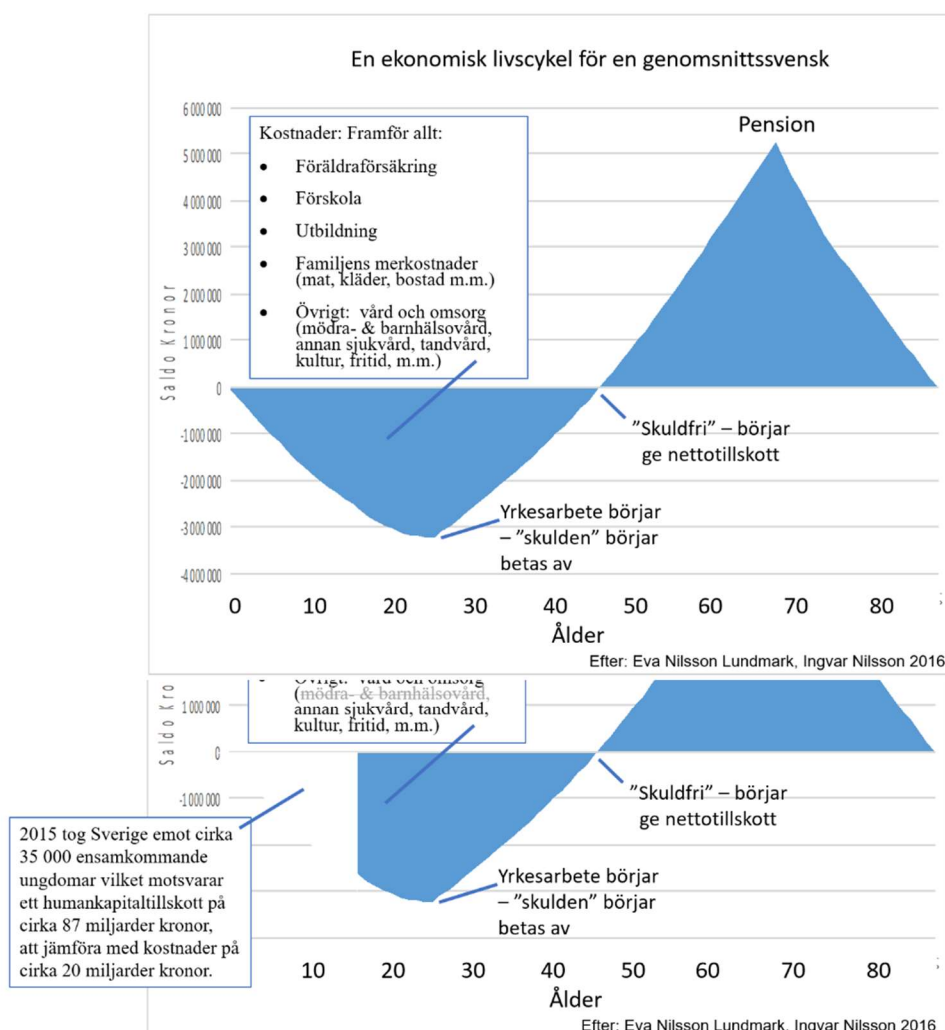
På förekommen anledning vill vi också påpeka att kommunens politiker inte ska lägga sig i kursplaner och kursinnehåll. Det ska skötas av lärarna och läroplanen.

Vi säger också nej till vinstdrivande skolor, som vi tyvärr i dagsläget inte kan stoppa i vår kommun.

Uddevallas integrationspolitik och kompetensförsörjning

Den nuvarande regeringspolitiken riskerar att smitta av sig även i Uddevalla kommun, risken är att man inte inser att nyinflyttade människor till Sverige utgör en stor resurs som vi ska tillvara på. Speciellt om vi tar hänsyn till det faktum att vi har ett födelseunderskott och stora pensionsavgångar som kommer att innebära – och redan innebär – en arbetskraftbrist inom de flesta yrkesområden i Sverige.

För att få en känsla för den ekonomiska effekt som invandring och flyktingar har för Sveriges arbetskrafts- och kompetensförsörjning så kan vi göra en jämförande livscykelanalys för en genomsnittssvensk och en ensamkommande ungdom som kom hit 2015. En sådan visas på bilderna nedan. Det kan noteras att för en ekonomi i balans så måste de blå ytorna vara lika stora under och över nollinjen.

Sammanfattningsvis så innebar flyktingvågen 2015 att Sverige fick ett tillskott av humankapital i form av minskade kostnader under deras uppväxt på i storleksordningen 87 miljarder kronor. En svensk tonåring har kostat samhället 2,5 – 3 miljoner kronor under sin uppväxt, de 35 000 ensamkommande 2015 besparade Sverige denna kostnad. Detta enligt rapporten: *”En vinstlott eller en nitlott? Ensamkommande flyktingbarn ur ett socialt investeringsperspektiv”* av Eva Nilsson Lundmark Ingvar Nilsson/Krut AB 2016.

Ett rationellt ekonomiskt tänkande innebär att vi i så stor utsträckning som möjligt ska tillvarata dessa människors arbetsmöjligheter. Lundmark och Nilsson gör också en investeringskalkyl om vad det skulle innebära att förkorta tiden för att få ut dessa ungdomar ut på arbetsmarknaden och kommer fram till varje år denna process förkortas motsvarar 400 000 kr. I ett räkneexempel som visar de att även relativt stora satsningar lönar sig inom några år.

Sammantaget utgör detta ett starkt incitament för Uddevalla kommun att satsa på att få invandrare och flyktingar i arbete så snabbt som möjligt. Detta är både ekonomiskt lönsamt och bidrar till att lösa en allt svårare situation med brist på kompetens och arbetskraft.

Betydelsen av IOP (Ideellt Offentligt Partnerskap) illustreras till exempel av Rädda Barnen i Uddevalla. Tillsammans med andra organisationer och Uddevalla kommun så tog man sig an ett antal ensamkommande ungdomar framför allt från Afghanistan vilket dels visar att engagemang lönar sig, nästan alla ungdomar som hamnade i engagerade fadderfamiljer har lyckats i studier och arbete.

Av det sextiotal ungdomar som kom till Uddevalla 2015 bor fortfarande ett fyrtiotal kvar, tjugo har flyttat. De flesta har fått arbete som har lett till permanent uppehållstillstånd. Arbetena har funnits i såväl i Uddevalla som i våra kranskommuner. Exempel på arbeten är inom betong, bilmekaniker, undersköterska, solcellsinstallatörer m.fl. Sammanlagt har ett drygt tiotal ungdomar som har gått vårdutbildning på Ljungskile Folkhögskola och där är de flesta på väg in i jobb som kommer att leda till permanent uppehållstillstånd. Just nu har vi ett femtontal ungdomar som ännu inte vet om de kommer att uppfylla kraven och som väntar på svar från migrationsverket.

Sammanfattningsvis kan alltså sägas att det stöd som ungdomarna har fått via de samverkande organisationerna och Uddevalla kommun har varit en framgång. Uddevalla och kringliggande kommuner har fått värdefull arbetskraft, samtidigt som vi har ytterligare ett fyrtiotal skattebetalare i kommunen.

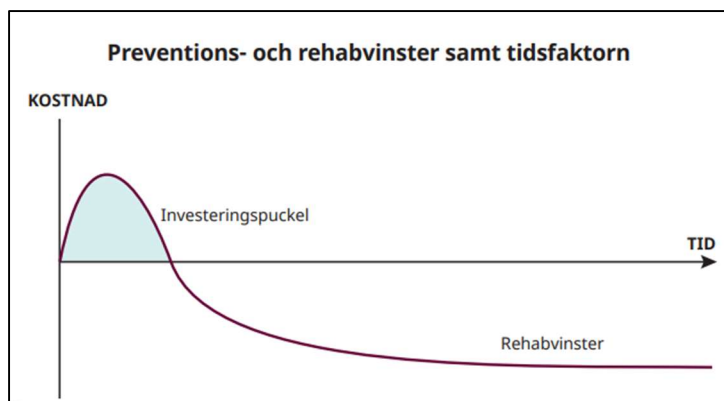
Ett exempel utanför Uddevalla är Projektet Rådtrum i Lerum som visar hur vi kan säkra vår kompetensförsörjning och ge flyktingar fasta jobb: 63 ungdomar i kommunen omfattades av den nya gymnasielagen och kom till Sverige 2015 och 2016. 61 ungdomar fick fast jobb inom ett halvår efter gymnasiet – och fick därmed stanna i Sverige. Lerums satsning på ensamkommande har bara vinnare: kommunen får skatteintäkter, arbetsgivarna får personal, invånarna får gemenskap.

Förebyggande arbete

Det går att ta fram mycket exakta siffror på hur mycket olika åtgärder igenomsnitt kostar från samhällets sida, tex. från Myndigheten för civilsamhällesfrågor (MUCHF). Dessa siffror visar att det är kommunerna som bär en mycket stor del av dessa kostnader.

Myndigheten skriver i en rapport (Utanförskap och unga. En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga (2023)): *”I ett flertal studier har man sett att tidiga*

insatser och preventiva, främjande insatser sannolikt medför lägre kostnader än att vänta eller avstå från att göra något alls. För att bespara måste man satsa pengar och i satsningen finns en viss risk. Allt investeringstänkande har en sorts initial kostnadspuckel. Kostnaderna kommer innan de framtida vinsterna – och vinsterna är inte säkra.”

Vi säger inte att vi i Miljöpartiet har alla lösningarna, det vi vill säga är att politiken ska **lyssna på forskningen och professionen**, tex. i form av vår socialförvaltning och arbetsmarknadsavdelning när de säger att förebyggande **arbete lönar sig på sikt**, även om det inte går att räkna in i nästa års budget”.

Personal – kommunens viktigaste resurs

Det är väl känt att Uddevalla kommun står inför ett antal utmaningar som arbetsgivare och vi är fullt medvetna om att det pågår ett arbete för att klara av dessa utmaningar.

Dels handlar det om kompetensförsörjning och nyrekrytering, dels om att de som redan är anställda ska må bra. Resultaten som har framkommit i olika medarbetarundersökningar visar att det finns en hel del att göra.

För att få befintlig personal att må bra ser vi det som viktigt att få personalen att känna att de har kontroll över sin arbets- och livssituation, då kan det handla om sådana saker som att kunna påverka sitt schema, att ha en bra kontakt med sin chef, känna sig sedd i organisationen och veta att man blir lyssnad på. En sak som kan göras, och som man från förvaltningen vill satsa på, men som lätt kommer i kläm i ekonomiskt kärva tider, är antal **anställda per chef**. Där ser vi att den förvaltning som har flest anställda är skolan, där rektorer är mest utsatta.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att arbetet med att få ner antalet anställda per chef får fortsätta, även om vi har ett kärt ekonomiskt läge. Vi tror att det kommer att förbättra både arbetsituationen och minska antalet sjukskrivningar i organisationen. Att en anställd har kontroll över sin arbetsituation tillsammans med att ha en chef som har möjlighet att följa upp sjukskrivningar och stötta den anställde kommer troligtvis till att leda till ett **minskat antal sjukskrivningar** vilket skulle innebära **stora ekonomiska vinster** för kommunen. Kontroll över arbetsituationen innebär också att organisationen måste ha en tillit till de anställdas kompetens och förmåga, vilket också måste gälla de politiker som har kontakt med anställda i förvaltningen.

Löne- och karriärutveckling

För att inte personal ska söka sig från kommunen, måste det finnas en möjlighet att göra både en löne- och karriärutveckling inom den kommunala verksamheten och där är möjligheten till olika former av kompetensutveckling viktig för alla personalgrupper.

Situationen för utbildad arbetskraft inom vården är speciellt viktig nu när undersköterskorna får en skyddad yrkestitel nu i halvårsskiftet. Det pågår ett arbete med kompetensutveckling inom området, och det arbetet måste underlättas så att så många som möjligt får den kompetensutveckling som både den enskilde och kommunen behöver.

Miljöpartiets krav:

Fortsätt att satsa på kompetensutveckling för personalen och speciellt för att ge sjukvårdsbiträden kompetensutveckling till att bli undersköterskor.

Demokrati

Studieförbund och föreningsliv

Det demokratiska Sverige vi känner i dag har till stora delar sin grund i den folkbildning som under de senaste etthundraåren har utförts inom de olika folkrörelserna. Folkbildningen var nyckeln till att Sverige blev så pass bra och välmående som det i dag är. Det innebär att människor hade en andra och tredje chans till utbildning efter den korta formella skolutbildningen.

Studiecirkelarna och de ideella föreningarna var, och är fortfarande, grunden i till vår tillämpade demokrati. Det är på föreningsmötena man skolas in i den formella demokratins former, hur man beter sig på ett möte med ordförande, protokoll och voteringar och det är där som man oftast lär sig agera i grupp, att samverka i gemensamma frågor.

Man kan också konstatera att föreningslivet är främjande för folkhälsan – det ger möjlighet till både utövande och konsumtion av kultur och gemensamma intressen.

Vi kan konstatera att det är inom auktoritära och odemokratiska samhällen man försöker stympa föreningsliv och ideell verksamhet, aktuella exempel är Ryssland och Hong Kong. Vi vill inte se samma utveckling i Sverige.

Därför är det oerhört viktigt att de ideella föreningarna och studieförbunden får stöd till sin verksamhet.

Civilsamhället som resurs

Genom att kroka arm med de ideella krafterna kan kommunen åstadkomma mer än den kommunala verksamheten själv kan åstadkomma. Detta kan göras genom att fortsätta att utveckla det ideella offentliga partnerskapet (IOP) och vi ser ett antal exempel på hur sådana IOP:er är av värde. Noras akutboende och Saronhuset är två av de tydligaste exemplen.

Den nuvarande majoriteten lägger stor vikt vid det lokala näringslivet, vi vill uppmana er att lägga lika stor vikt på den ideella sektorn. Tydliga exempel på sådana initiativ som kommunen själv knappast hade tagit tag i är Projekt Fjordtorsk och idrottsrörelsens ungdomsverksamhet. På samma sätt är de lokala bygde-/hembygdsföreningarna och Folkets Hus av stor vikt som samlingsplatser för befolkningen.

Odemokratisk klåfingrighet

Tyvärr får vi höra talas om att politiker i Uddevalla har lagt sig i saker de inte har att göra med, att de skulle haft synpunkter på föreläsare och till och med på bilder på bibliotekens kassar. Som det har sagts förut och som tål att upprepas **”Politiker ska hålla en armlängds avstånd till kulturen”**.

Kulturen måste få utövas fritt och då är det viktigt att hjälpa till att ge skydd åt förföljda konstnärer och författare. vi ser det som symptomatiskt att en av de första åtgärderna som det nuvarande styret vidtog var att avbryta kommunens engagemang i **ICORN** *”International Cities of Refuge Network”*, ett stöd till förföljda konstnärer och författare som innebär Uddevalla kommun åtar sig att låta en (1) person få skydd i Uddevalla under två år. Det visar att stötta och skydda kulturutövare inte ligger i den nuvarande majoritetens intresse.

När det gäller fritt kulturutövande och skyddet för kulturen vill vi passa på och påpeka att Kultur- och fritidsförvaltningen gör ett fantastiskt arbete och framför allt för våra barn och ungas skull måste få fortsätta med detta arbete! Rätten att uppleva och utöva kultur är en mänsklig rättighet och ingår i Agenda 2030 som Sverige har åtagit sig att leva upp till.

För de som inte förstår sig på kultur utan bara räknar pengar kan vi påpeka att det som kallas det *”svenska musikundret”*, dvs det faktum att svensk musikexport drar in stora pengar inte hade varit möjligt utan kulturskolorna och barn- och kulturverksamhet riktad mot barn.

Avslutning

Återigen, Miljöpartiet yrkar att:

De riktlinjer och tankar som vi presenterar i vår budgetmotion ska fungera som rättesnöre och *”kompassriktning”* för de olika kommunala nämnderna och verksamheterna.

Sveriges enda klimatparti.

miljöpartiet de gröna